AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo K. S. K. Jednote.

ŠTEVILKA 49. JOLIET, ILLINOIS, 19. MAJA 1914. LETNIK XXIII

VSTAŠI ZAVZELI MESTO TUXPAN.

General Gonzales, vstaški poveljnik, zahteva, da holandski mornarji zapuste Tampico.

PRED MIROVNO KONFERENCO.

Dne 20. maja se prične mirovno pogajanje v Niagara Falls, Can.

Washington, D. C., 15. maja.—Konferenca v Niagara Fallsu ne bo otvorjena, kakor je bilo določeno, v ponedeljek, dne 18., nego v sredo, dne 20. majnika. Tako so se dogovorili danes.

Po zanesljivih, iz mehikanskega glavnega mesta dospelih brzojavkah so snoči Zapatisti napadli zavezne čete v mestu Topilejo, ležečem 18 milj južno od glavnega mesta. Podrobnosti o boju še niso znane.

Topilejo je bilo prizorišče večkratnih spopadov med zaveznimi četami in vstaši, ali odločilne bitke se tu niso bojevale, in zavezne čete so opustile preganjanje odhajajočih vstašev. Vendar ni misliti, da je bil zadnji naskok na Topilejo predigra k naskoku na glavno mesto. Pač je javna tajnost, da sta se Zapata in Villa pogodila med seboj ter sta sklenila z združenimi močmi prodirati proti glavnemu mestu.

Huertovi načrti.

Če pride do naskoka, bode Huerta brez dvoma okrepil južno ospredje na stroške severnega, ali celo prednjih straž pred Vera Cruzom.

Po večkratnih tam dospelih poročilih je glavno mesto pred krizo, ki se je že dolgo boje. Angleški podaniki v velikem številu so se zatekli tja, in vsak dan jih dohaja še več iz notranjosti.

Davi pri pomorskem departmentu od podadmirala Mayo dospela poročila naznanjajo, da je general Gonzales, poveljnik zaveznih čet pri Tampicu, zagotovil Združenih Držav konzula Millerja, da se bo skrbelo za vsestransko zaščito ne le ameriške, marveč inostranske lastnine sploh in sicer prav posebno za ameriške petrolejske koristi.

Pred polomom.

Washington, D. C., 16. maja. — Mesto Tuxpan, blizu vzhodne meje mehiške, med Vera Cruzom in Tampicom, so zavzeli vstaši z naskokom, po brzojavki, ki jo je davi doposlal konzul Canada v Vera Cruzu državnemu departmentu.

V neki španski ladji ubegli Španci iz Tuxpana, ki so dospeli davi semkaj, so izporočili, da je vstaški general Aguilla zavzel mesto po hudem odporu.

Mirovna konferenca blizu.

Washington, D. C., 16. maja. — Danes popoludne ob 1. uri 35 minut dospejo Huertovi odposlanci h konferenci v Niagara Fallsu semkaj, da se koj nato sestanejo s predsednikom Wilsonom in državnim tajnikom Bryanon na poizvedno posvetovanje. Tekom popoludne podjamejo vožnjo po mestu in okolici, in nocoj bodo pogoščeni pri španskem poslaniku.

Na njihovem potovanju skozi južne države so jih mnogoštevilni časniški poročevavci "naskakovali" s prošnjo, naj jim dovolijo interview, toda prošnjo so odločno odklonili. Kajti Huerta jim je velel molčati, in zadovoljili so se z izjavo, da so opremljeni z "najdalekosežnejšim polnooblastjem."

Položaj v Tampicu.

Washington, D. C., 17. maja. — Vlada je v resnih skrbeh zastran položaja v Tampicu.

General Gonzales, poveljnik konstitucionalistov, je trden v svoji zahtevi, da se holandski mornarji umaknejo in da se nima noben tujec vtikati v njegovo upravo ozemlja, ki je pod njegovim nadzorstvom, kakor trdi.

Mornarji so po naročilu iz Nizozemskega odklonili zahtevo, da morajo zapustiti petrolejske okoliše, dasi so se holandski delavci v oljiščih zatekli na njihovo križarko.

Nizozemski poslanik se je oglasil danes pri državnem tajniku Bryanu in ga je naprosil, naj vlada preišče sedanjo upravo v Tampicu. Obdolžil je generala Gonzalesa izsiljevanja denarja od inostrancev in zlasti od njegovih rojakov. Podadmiralu Mayo je naročeno, da poroča o razmerah.

Deset mrtvih vsled eksplozije.

Detroit, Mich., 15. maja. — Deset moških, večinoma kemiki, je bilo danes usmrčenih vsled razpoka kisline in kemičnih tvarin v mešavnici tvrdke Mexican Crude Rubber Co. Štirje nadaljnji zaposlenci utegnejo umreti. Dva moška sta bila manj nevarno ranjena.

Poslopje v eno nadstropje iz trdnega konkrita in cementa je bilo skoro popolnoma razneseno. Druga poslopja v polumeru ene milje so bila bolj ali manj poškodovana. Škodo cenijo na $50,000.

Kaj je povzročilo razpok, menda ne bo znano nikdar. V mešavnici je bil velik kotel raztopljenega kavčuka. Nenadoma je poslopje razletelo vsled razpoka. Vsi moški, ki so bili v mešavnici, so bili usmrčeni.

Kepe cementa in konkrita so našli več blokov od prizorišča eksplozije. Nedaleč od kavčukarne je bila tovarna tvrdke Commerce Motor Car Co., ki je bila zelo poškodovana.

Šele čez nekaj časa so mogli reševalci prodreti do razvalin vsled strupenega dima.

Tvrdka je izdelovala umetno usnje.

Photo of Villa copyright by Mutual Film corporation.

GENERAL VILLA OGLEDUJOČ SOVRAŽNIKA IN ZEMLJEPISNA KARTA MEHIKANSKEGA VOJNEGA PASA.

Slika kaže generala Pancho Villo, ko osebno ogleduje sovražno strojno puško pri naskoku na Torreon, in mapo ali zemljepisno karto ozemlja, ki je zdaj središče bojev v Mehiki.

V COLORADU JE ZAVLADAL RED.

Zavezne čete se vedejo prijazno in stavkajoči premogarji se pomirjajo.

O ŽALOIGRI PRI LUDLOWU.

Pričevanje o požigu šatorišča pred vojaškim sodiščem.

Trinidad, Colo., 13. maja. — Novo šatorišče pri Ludlowu so že pričeli postavljati. Staro je pogorelo dne 20. aprila, ko je milica streljala na šatore ter usmrtila dve ženski in enajst otrok. Strašen je bil boj med stavkarji in miličarji tudi v šatorišču na San Rafael Heights; stavkarjem je obljubljeno, da se jim tudi tam škoda spet popravi.

Do 5. ure danes popoludne se ima izročiti vse strelno orožje v okrajih Las Animas in Huerfano vojaškim oblastvom. Tekom dneva je bilo izročenih več sto samokresov in pušk, tako da je skupno število istih že nad 3,000.

Denver, Colo., 13. maja. — Po generalu Johnu Chase postavljeno vojno sodišče v svrho, da se doženejo dejstva o krvavi bitki pri Ludlowu dne 20. aprila, se je šešlo danes dopoludne v znanem izletišču Golden, predmestju Denvera na vznožju Skalnega gorovja (Rocky Mountains) k prvi seji.

Podanih je mnogo obtožb, glasečih se na umor, požig in rop, proti mnogim članom coloradske milice. Večina obtožb je zelo senzačnega značaja. Razpravam predseduje stotnik Edward A. Smith. Seje so javne.

Milica baje nekriva požiga.

Poročnik R. W. Benedict in S. J. Lamme, častnika coloradske narodne straže, sta bila danes glavni priči pri sodni razpravi proti majorju Patrick J. Hamrocku pred vojnim sodiščem v Goldenu. Major Hamrock je obtožen umora, nenamišljenega uboja, požiga in tatvine vsled bitke pri Ludlowu in njenih posledic.

Imenovana častnika, ki sta ravnala po povelju majorja Hamrocka na dan bitke, sta prisegla:

Da so bitko pričeli stavkarji, ki so streljali na miličarje.

Da so bile tri bombe izstreljene kot znamenje za pomoč šele potem, ko je več krogel iz stavkarskih pušk priletelo blizu miličarskega kempa.

Da major Hamrok ni bil v neposredni soseščini šatorišča, ko je pričelo goreti.

Da je po njunem mnenju povzročila ogenj eksplozija prevrnjene svetilke brez krivde državnih čet.

Da je dvoje žensk in enajst otrok, ki so storili smrt v šatorišču, umrlo vsled zadušenja več ur pred izbruhom ognja.

Streljanje povzročilo požar.

Denver, Colo., 14. maja. — Streljanje iz strojnih pušk, namerjenih naravnost na šatorišče pri Ludlowu po državnih četah pod večer dne 20. aprila, ko se je bitka vršila že nekaj ur in so stavkarji v šatorišču streljali na vojake, je povzročilo Ludlowsko tragedijo (žaloigro), kakor sta danes izpričala kapitan C. T. Linderfelt in poročnik M. C. Bigelow v sodni razpravi proti majorju Hamrocku pred vojnim sodiščem.

Linderfelt in Bigelow sta izjavila, da je požar nastal v skrajnem jugozapadnem kotu šatorišča ter se vsled močnega zapadnika in številnih eksplozij razširil po celem šatorišču. Oba sta za trdno prisegla, da ni noben miličar prodrl v šatorišče, dokler ni nastal ogenj, in da niso plenili.

Za ženske baje niso znali.

Priči sta izjavili, da ni bilo videti žensk ali otrok v šatorišču tekom dne, in da so miličarji mislili, da so stavkarji zjutraj vse ženske in deco odvedli v stran.

Louis Tikas in James Fyler, ki sta bila usmrčena med bitko, in neki tretji so bili ujetniki, kakor je izpričal kapitan Linderfelt, a nobena izmed danes zaslišanih prič ni mogla natančno povedati, kako so bili omenjeni stavkarji usmrčeni.

"Vse je pritisnilo preko tirov, ko smo zagledali ženske in otroke med gorečimi šatori," je rekel poročnik Bigelow. "Veliko število žensk in otrok je bilo rešenih. Jaz sem rešil neko žensko in otroka izpod nekega šatora, ko sem odstranil več zaprek, s katerimi je bil vhod pregrajen."

Ustreljeni baje med begom.

Denver, Colo., 15. maja. — Louis Tikas, James Fyler in Frank Rebino, ludlowski stavkarji, so bili ustreljeni ponoči 20. aprila med begom iz miličarskih vrst proti gorečemu šatorišču, ko so tekli naravnost v črti streljanja med miličarji in stavkarji, kakor sta danes izpričala seržant P. M. Cullom in prostak F. M. Mason.

Omenjeni stavkarji so bili ujeti, so rekle priče. Tikasa je izročil seržantu Cullomu poročnik K. E. Linderfelt z izjavo, da bo Cullom odgovoren za varnost stavkarskega voditelja. Cullom je izjavil, da je poklical prostaka Masona in Pacheca, da mu pomoreta odvesti ujetnika na postajo. Ujetniki so utekli, ko so vojaki iskali zavetja pred streli.

Stavkokazi ustavljeni.

Trinidad, Colo., 15. maja. — Petindvajset rudarjev, ki jih je včeraj uvozila v štrajkovišče Oakdale Coal Co., da bi delali v Oakdalskem rudniku blizu Lavete, so ustavili Združenih Držav regularni vojaki pod kapitanom C. S. Smithom.

Pet stavkokazov je ustavil kapitan Cushman v Primeru, na lastnini Colorado Fuel & Iron-družbe, češ, da so zaposleni pri družbi v nasprotju z odredbo polkovnika James Locketta glede uvoza štrajkolomcev.

Nobeden omenjenih delavcev ni bil prijet ali izgnan. Imenovana poveljnika sta dobila ukaz iz vojaškega glavnega stana, naj enostavno preprečita, da stavkokazi ne pojdejo na delo v rove.

Povelje o ravnanju z delavci.

Zadnji dogodki so povzročili, da so vojaška oblastva izdala pojasnilo svojega postopanja. Dokler ne pridejo drugačna povelja iz Washingtona, bodo zavezni vojaki glede zaposlovanja rudarjev ravnali takole:

Delavcem, ki jih uvozijo v okrožje premogovne družbe, ne bo dovoljeno delati v rudnikih.

Delavcem, ki pridejo radovoljno iskat dela, bo dovoljeno delati.

Izurjenim delavcem, ki so potrebni v preprečenje poslabšanja lastnine, bo dovoljeno hoditi iz rudnika v rudnik, ki jih lastuje ista korporacija.

Obenem so vojaška oblastva naznanila, da ne bodo trpela stavkarskih straž na železniških postajah.

Pastorja zoper rudarje.

Denver, Colo., 15. maja. — "Železo in jeklo in bajonet so sredstva, s katerimi je vladati stavkajoče premogarje," je izjavil Rev. H. M. Pingree, metodiški pastor, v govoru, ki ga je imel danes v Brown Palace hotelu na seji ženske zveze za "vzdržanje zakona in reda ter zatrtje brezvladja (anarhije)".

Da zaslužijo rudarji več nego bi morali, in da se John D. Rockefeller ne bi smel nikdar pogajati ž njimi, je izjavil v isti seji Rev. Jesse Penney Martin, prezbiterijanski pastor.

"Stavkarji v južnih premogovišč ih so večinoma nevedni inostranci," je rekel Rev. Mr. Pingree. "Iz dežel prihajajo, kjer se vlada ljudstvo z železno roko in vojaškimi bajoneti. Navajeni so tega vladanja z železom in jeklom.

Za progon vseh tujcev.

"Pripovedovali so časopisi o miličarjih, da so trgali strop v neki rudarski hiši. Well, če bi jaz imel kaj opraviti s tem, bi bil zažgal palico dinamita in razstrelil tisto hišo. Milica je bila obveščena, da je orožje in strelivo skrito tamkaj. Ko so odtrgali strop, so našli pušk in mnogo streliva, skritega za deskami.

"Kar bi se moralo storiti, je, da se organizira stražni odbor, ki naj bi šel do teh stavkajočih rudarjev in jim rekel: 'Ali ste Združenih Držav državljani? Ali nameravate postati Združenih Držav državljani?'

"Vsi, ki odgovore 'ne', bi se morali pregnati.

Rev. Mr. Pingree je tudi pristavil, da "ni boljše, lepše vrste moških v celi državi, nego so tisti, ki pripadajo coloradski narodni straži."

Spet red v Coloradu.

Trinidad, Colo., 16. maja. — V južnem Coloradu, ki je predstavljalo pred kratkim skoro eno edino veliko bojišče, je zavladal mir. Izkazi krajnih sodišč o zločinih in pregreških vsake vrste kažejo, da izza prihoda zaveznih čet vlada red.

Najhujše je bilo v okrajih Las Animas in Huerfano, kjer biva kakih 30 različnih narodnosti ter je bil umor in poboj na dnevnem redu, zlasti izza prihoda milice ali državnih čet, ki so se koj od začetka vedle izzivajoče.

Sufragetke požigajo.

London, 15. maja. — Bojevite sufragetke so danes upepelile z velikimi stroški zgrajeno glavno tribuno pri Crickettu, blizu Birminghama.

Parnik pod karanteno.

New York, 15. maja. — "Lusitania", ki je doplula semkaj davi iz Liverpoola, je bila za kratko dobo postavljena pod karanteno, zaradi nevarnega obolenja nekega medkrovnega potnika.

Bolnika so spravili na Swineburne Island v bolnico in 55 drugih potnikov na Hoffman Island.

V ČOLNU TRINAJST DNI NA MORJU.

Pet preživelcev iz tretjega čolna ladje "Columbian" rešil kuter "Seneca".

ENAJST TOVARIŠEV UMRLO.

Prestali strašno trpljenje vsled mraza, žeje in lakote.

Halifax, N. S., 17. maja. — Po trinajstdnevnem strašnem trpljenju v odprtem čolnu je pet preživelcev tovornega parnika "Columbian" danes pobral v severnem Atlantskem oceanu Združenih Držav carinski kuter "Seneca".

Enajst drugih izmed pomorščakov v čolnu, ki so zapustili parnik "Columbian", ko je gorel ravno južno od Sable Islanda dne 3. maja, je podleglo poškodbam in pomanjkanju, in njihova trupla so bila vržena v morje. Število mrtvih od moštva na izgubljenem tovornem parniku znaša sedaj petnajst.

Trije izmed moštva so padli, kakor poročajo preživelci, v gorečo notranjščino parnika.

Sedemindvajset drugih članov moštva sta rešila Cunardov parnik "Franconia" in parnik "Manhattan" po dvodnevnem izpostavljenju.

Preživelci strašno trpeli.

Možje, ki jih je danes rešil smrti kuter "Seneca", so bili prvi častnik, čigar ime ni bilo navedeno v brezžični brzojavki z omenjene ladje, pomorščaki Robert Tiese, Oscar Kendall in Peter Bellanger ter kurjač Michael Ludwigsen. Kuter "Seneca" je izporočil, da hiti v Halifax in upa dopluti tja jutri zjutraj.

Vsi preživelci so bili v stanju duševne in telesne onemoglosti vsled svojih strašnih izkušenj. Živeli so o samo nekaj ladijskih prepečencih (biškotih) in sodcu vode, kar so použili že pred več dnevi. Vendar so vzdržali do skrajne meje človeške vztrajnosti.

Dasi so bili preživelci preslabotni, da bi pripovedovali vse svoje strašne izkušnje, vendar so uradniki carinskega kutra dognali, da so bili nekateri od šestnajsterih, ki so se naglo nabrali v tretjem čolnu, tako hudo opečeni, da so umrli že v prvih dneh.

Trupla vržena v ocean.

Sklenili so olajšati čoln s tem, da takoj vržejo trupla čez krov. Nekateri, ki so pobegnili iz svojih prostorov po prvi eksploziji in hiteli na krov napol oblečeni, so podlegli mrazu. Drugi, oslabeli vsled lakote in žeje, so se polagoma pogrezali v mrtvičnost, ki je bila komaj razločna od smrti.

Preživelcem se je nekako posrečilo voditi čoln po morju vkljub temu, da se je vreme shujšalo, toda v zadnjih dneh niso več mogli voditi čolna. Dan za dnevom se je število manjšalo, dokler se ni zadnjih pet preživelcev zgrudilo na dno čolna, čakaje konca.

Ko je opazovatelj na kutru "Seneca", ozirajoč se naokrog po ledenikih, zagledal mali čoln skozi svoj daljnogled, ni bilo videti niti znaka življenja.

Rešeni.

Kuter "Seneca" je razvil vso silo in hitel do rešilnega čolna, do katerega je spustil svoj čolnič. Onemogli preživelci so bili brž spravljeni na krov kutra in z žganjem spet poživljeni.

Ker so bili vsi videti potrebni bolniške postrežbe, je kuter "Seneca" na vso moč hitel v Halifax, najbližjo luko.

Upanje na ta pogrešani tretji čoln je bilo opuščeno, ko ga je kakih dvanajst prekomorskih parnikov pet dni iskalo brez uspeha.

Starim pomorščakom se je zdelo nemogoče, da bi mogel majhen čoln prestati vse številne viharje, ki so oddtedaj besneli po dotičnem vodovju, in novica, da je "Seneca" pobral preživelce, je bila tukaj sprejeta skoro z neverjetnostjo.

Naskok na tovarno.

Wakefield, Mass., 15. maja. — Množica kakih 1000 stavkarskih sočutnikov je danes dopoludne poizkušala naskočiti tovarno trstnega pohištva tvrdke Heywood Bros., v kateri delavci stavkajo že nekaj časa.

Okna so razbili, voz električne cestne železnice ustavili in preiskali ter mnogo "skebov" pregnali s kamenjem.

Policija je bila poklicana, a je imela težko nalogo, kajti množica izgrednikov je hitro naraščala. Dasi je rabila svoje batine, ni mogla množice razgnati, tako da je policijski načelnik izjavil, da ne more ničesar opraviti. Če ne bo do nocoj miru in reda, da bo treba poklicati miličarjev na pomoč.

Shermanov zakon in delavci.

Washington, D. C., 15. maja. — Hud spopad med nasprotniki in zagovorniki tiste naredbe, po kateri se imajo unijske in poljedelske organizacije izločiti od sodnega preganjanja po določbah Shermanovega zakona, se pričakuje prihodnji teden v zbornici, ko se prično razprave o vladnem protitrustovskem programu.

V konferenčni sobi zborničnega odseka za delavske stvari, čigar predsednik je poslanec Lewis, Maryland, početnik paketnopoštnega zakona, se je vršila seja, katere so se udeležili mnogi delavski voditelji, ki igrajo kako ulogo v javnem življenju te dežele. Med drugimi so bili videti predsednik Samuel Gompers od "American Federation of Labor" in zastopniki velikih deželnih organizacij železničarjev in rudarjev. Navzoči so bili nadalje kot zastopniki organizacijskega odseka po slanci Sherwood, Ohio, Buchanan, Illinois, in Keating, Colorado.

Vlak se zaletel v avto.

St. Louis, Mo., 15. maja. — Pri avtomobilski nezgodi, ki se je pripetila davi v 11 milj daleč odtod v Kaufmanu, Ill., je bilo troje oseb usmrčenih. Avto, ki so se nahajali v njem, je hotel preko tirov Toledo, St. Louis & Western-železnice, ko se je z veliko naglostjo približal vlak iz zapadne smeri.

Uslužbenci na vlaku trdijo, da je kriv edinole šofer. Svet je dopuščal razgled v daljavo, toda šofer se je drznil prevoziti tir, ko je bil vlak že v neposredni bližini. Mrtveci so iz kraja Marine, Ill., in sicer Hukowish, njegova soproga in Oscar Maurer, njen brat.

Hukowish je bil knjigovodja v nekem mlinu.

Upor končan.

Washington, D .C., 15. maja. — V mestu Puerto Plato, Santo Domingo, ki se nahaja v rokah upornikov, in nad katerim je vlada izrekla blokado, vlada mir, po davi v pomorski department dospeli brzojavki poveljnika križarke "Washington", kapitana Eberle. Križarka je že nekaj časa zasidrana v luki.

Sleparska posredovalnica?

Ottawa, Ill., 14. maja. — Nič manj nego 31 moških, ki so postali baje žrtve neke sleparske posredovalnice za službe v Chicagi, čije poslovodja jim je baje obljubil dober zaslužek pri cestnih delih, se je danes obrnilo za podporo na policijo. Pravijo, da so plačali posredovalnici po $10 na pristojbinah.

Zvezdoslovci se pripravljajo.

Washington, D. C., 17. maja. — Dalekosežno zanimanje vzbuja zlasti v znanstvenih krogih že sedaj solnčni mrk, ki nastopi dne 21. avgusta ter bo popolnoma viden v delih Evrope in Azije in deloma v severnovzhodni Ameriki.

Cesar še bolan.

Dunaj, 15. maja. — Zdravstveno stanje cesarjevo označajo uradno sicer kot zadovoljivo, vendar poroča berlinski "Lokalanzeiger" iz zasebnega vira, da zdravstveno stanje sivolasega vladarja ne odgovarja uradnemu "lepšanju". Nočni počitek cesarja baje ne krepča in boljšavo zadržuje mrzlo vreme, ki ovira cesarja Franca Jožefa tudi na tem, da se ne more izprehajati po galeriji pri odprtem oknu, kakor je bil navajen.

Tekma v zraku.

Berlin, 16. maja. — Za jutrišnji pričetek princ Henrikovega poleta je veliko zanimanje. Dvajset častnikov-zrakoplovcev in 20 civilnih pilotov se udeleži poleta, ki se bo vršil pod izredno strogimi pogoji. Polet se prične v Darmstadtu in raztegne, s središčem Frankfurt ob Majni, v severni smeri v do Hamburga, v južni do Strassburga. S poletom v zvezi bodo vojaške vaje.

Obsojen baron.

Budimpešta, 15. maja. — V pravdi proti baronu pl. Stralendorffu zaradi tatvine in izsilbe, izvršene na grofinji Veri Esterhazy, je bil obtoženec obsojen v enoletni težki zapor in izgubo plemstva. Sokrivde obtožena komornica je bila oproščena, ker njena udeležba na tatvini ni bila dokazana. Vsebina tozadevnega dnevnika ni bila prečitana v sodni razpravi.

Žrtvi zrakoplovstva.

Northallerton, Anglija, 15. maja.— Zračni šport je zahteval spet dve žrtvi. Poročnik J. Empson in seržant Dumore, ki se je udeležil poleta kot strojnik, sta se izvrnila davi v bližini tega kraja med poletom na daljavo iz Škocije v Salisbury Plain.

Nezgoda se je pripetila, ko sta zrakoplovca v gosti megli poizkušala pristati. Zrakoplov se je doteknil tal, a se spet dvignil do neznatne višine in potem prekucnil. Voženca sta prišla pod stroj in bila zmučkana.

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen l. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski-katoliški list v Ameriki ter glasilo K. S. K. Jednote.

Izdaja ga vsaki Torek in petek
Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba
Inkorp. l. 1899.
v lastnem domu 1006 N. Chicago St.
Joliet, Illinois.

Predsednik.....Anton Nemanich
Tajnik.....William Grahek
Blagajnik.....John Grahek
Urednik.....Rev. John Kranjec

Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:
Za Združene države na leto.....$2.00
Za Združene države za pol let..$1.00
Za Evropo na leto.....$3.00
Za Evropo za pol leta.....$1.50
Za Evropo za četrt leta.....$1.00
PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na:
AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet. Illinois.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznanijo POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.
Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.
Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper in America, and the Official Organ of the G. C. Slovenian Catholic Union.

Published Tuesdays and Fridays
by the
SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO.
Incorporated 1899.
Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselbin.

Joliet, Ill., 18. maja. — Prihodnji četrtek bo že praznik Vnebohoda, in drugo nedeljo, dne 31. t. m., bode binkoštna nedelja, s katero se letos zaključi "krasni" majnik. Svojo krasoto je začel ta mesec kazati šele zadnje dni; začetkom zadnjega tedna smo imeli skoro zimski mraz in par noči tudi slano, ki pa rastlinstvu ni napravila prevelike škode.

— Krsti. V naši slovenski cerkvi sv. Jožefa sta bila zadnji teden krščena: Mat. Vranešič in Al. Stanislav Lilek.

— Poroke. Poročeni so bili v naši cerkvi zadnji teden: Martin Goršič in Roza Papež ter Štefan Kralj in Marija Kuzma. Bilo srečno!

— Na ženitovanje. V sredo zjutraj se odpeljeta g. Josip Panian in soproga v Chicago na ženitovanje v hiši g. Martina Kremesec, čigar sin Martin in hči Minnie se bosta poročila v slovenski cerkvi sv. Štefana; imeni zaročencev, s katerima se bosta poročila, nam dosedaj nista znani.

— Hrvatski Sokol v Jolietu priredi svojo spomladansko zabavo s 4. javnim nastopom prihodnjo soboto, dne 23. majnika v Turn Verein Hallu, 609 N. Chicago st. Spored javnega nastopa: 1. Nastop. 2. Proste vaje. 3. Vaje s kopji. 4. Vaje na orodju. Pred in po vajah ples. Svirala bo Boyne's orchestra. Vabljeni so bratje Hrvatje, Srbi, Slovenci in ostali Slovani. Vstopnina 25c, dame proste. Začetek ob 8. uri zvečer.

— G. Frank Završnik, potovalni zastopnik tvrdke Slovenian Liquor Co., se je podal danes v Minnesoto in Michigan, kjer obišče gg. odjemavce. Na potovanju bo par tednov.

— Stavka končana. Stavka zaposlencev pri kopanju rova za polaganje odtočnih cevi na North Chicago streetu, ki se je pričela v sredo zjutraj, je trajala samo dva dni. V petek zjutraj je kontraktor sprejel nazaj k delu nad polovico najboljših stavkarjev, katerim je dovolil povišbo dnine od $2 na $2.50. Vse slabše stavkarje je pa odslovil in nadomestil z delavci drugih narodnosti. Stavkarji so bili sami Italijani.

— O slovenskem baseball-teamu "Elyria" še nismo prejeli podrobnih podatkov.

— Pisma na pošti koncem zadnjega tedna so imeli: Bucarič Josip, Čermak Nikola, Česnik Mary, Milanovič Geo., Novak Janez, Želko B. & M. F.

Joliet, Ill., 18. maja. — Cenjeni urednik! Kakor eden izmed igralcev igre "Cvetina Borograjska", katera se nam je tako dobro obnesla, si štejem v dolžnost, resnici na ljubo se malo oglasiti in javnosti naznaniti, čigava zasluga je bila prav za prav, da se je tako imenitno igralo.

Ker nas je pisec vse po vrsti pohvalil, ali v svoji skromnosti pa tistega niti ne omeni, ki zasluži največ pohvale in to je naš učitelj v osebi g. Filip Gorupa, sourednika A. S., ker on nas je z njemu prirojeno spretnostjo in potrpežljivostjo učil, za kar se mu tem potom vsi igralci prav iz srca zahvaljujemo in mislim, da se ne motim, če rečem, da ga bodemo zopet v kratkem potrebovali ter upam, da nam ne bode odrekel, ker kakor ga vsi poznamo, je vdan dramatiki z dušo in telesom.

H koncu pa kličem vsem dramatiko ljubečim: Na noge, da bodemo imeli zopet priliko gledati v Ameriki rojene fante in dekleta na slovenskem odru! Ali ni to nekaj, na kar smo lahko ponosni?

Pozdravljeni vsi čitatelji A. S.

John N. Pasdertz.

Rockdale, P. O. Joliet, Ill., 13. maja 1914. — Veselica, ki jo je priredilo Sl. izobr. in podp. dr. "Triglav" v soboto 9. maja v Mavričevi dvorani, se je vršila prav povoljno. Le nekaj je manjkalo, namreč petja, torej ravno tega, kar so Rockdalski rojaki najbolj težko pričakovali, enkrat slišati lepo ubranih umetnih pesni iz grl Triglavcev na domačem odru. Društvo je tudi reklamiralo veselico s petjem, toda prosimo občinstvo, naj nam oprosti za ta čas, ker pevski zbor zaradi več važnih vzrokov ni mogel nastopiti, kar smo pa vse to pripravljeni popraviti pri prihodnjih nastopih. Sedaj je društveni namen, za poletenski čas prirediti kakih par izletov na letovišča; jesenski sezoni pa dr. zopet nastopi s kako imenitno igro.

Naj še omenim, da se je nekaterim rojakom čudno videlo, zakaj je dr. "Triglav" priredilo veselico v Rockdalu. Naj v kratkem pojasnim, da l. zato, ker je več rojakov v Rockdalu to želelo, 2. pa si je dr. štelo v dolžnost, da naredi kaj tacega, ker društvo šteje že veliko število članov v tem mestu, in je še vedno večje povpraševanje, kedaj ima dr. zopet sejo, da jih pristopi še več. Le tako naprej, rojaki in rojakinje, pristopajte k dr. "Triglav".

Konečno pa se zahvaljujemo občinstvu za tako obilen obisk veselice zadnjo soboto 9. maja, ki so nam pripomogli do dobrega uspeha, s katerim je dr. popolnoma zadovoljno.

Jos. Kuhar, predsednik.

Chisholm, Minn., 11. maja. — Vam sporočujem sledeče. Mestni očetje so suspendirali 10 ur dolgo delo mestnih delavcev ter delajo sedaj le 8 ur, plača dva dolarja in pol, je seveda urnejše delo napram deseturnemu. — Rudokopači tukajšnjih rudnikov se sleherni dan odslavljajo od tu in grejo proti svoji stari domovini. Ravno danes jih smo spremili nad dvajset oseb do kolodvora, ki zapuščajo svobodno deželo radi odstavljenja dela, ki zares izgleda do kraja slabo. — Klerk rudnika rojak Frank Selisnikar se je ponesrečil ter mu je zlomilo nogo. Spada k društvu sv. Barbare, Forest City, Pa.

Še na nekaj ne smem pozabiti in sicer par besed na priplavajoče nepodpisano pismo. Sledeče: Ti veleučeni izobraženi "feldcajgmojster", ti direktno povem, da moje prepričanje nikdar nikoli ne preprečiš ti in ne tvoja vsa armada. Razumel? Tudi znam, da si ptič, ki visoko letiš, nizko sedeš in če imaš osebno kaj z mano, kar na plan in ne izza grma kamene lučati. Da pa znam tvojo okužno pihljajočo sapico pogoditi, se nikar ne čudi, saj veš, da te razodeva tvoja zelo slaba pisava. In res se mora človek na takšno potovanje toliko ozirati kot na lanski sneg, bodisi kjerkoli in kadarkoli, in nič se nam čudno ne vidi, ker tvoja izobraženost se čim dalje globeje prekucuje. Toliko na znanje dotičnemu pošiljatelju pisma, da se te ne bojim, četudi imaš brado do tal.

John Vesel, Box 153.

Cleveland, O. — Requiescat in pace! Kedo requiescat? Šolska sestra Maria Augusta, šole sv. Vida, ki je učila del tretjega razreda. V petek osmega majnika je še učila, v soboto zjutraj je prišla še v cerkev ter sprejela sv. obhajilo, popoldne istega dne je zbolela in prepeljali so jo v samostan, kjer je v nedeljo zjutraj, dne 10. t. m. nje blaga duša zapustila to solzno dolino in se povrnila v naročje svojega Stvarnika.

Sestra Maria Augusta se je je rodila na Nemškem, malone 70 let nazaj. V Ameriko je prišla pred 37 leti. Že v svoji mladosti pa je poslušala glas božji: — "Poslušaj, hčerka, in glej, in nagni svoje uho, ter pozabi svoje ljudstvo in hišo svojega očeta! In kralj bo želel tvoje lepote, zakaj on je Gospod tvoj Bog." — Zapustila je torej hišo svojih starišev, zapustila svoje prijatelje, sorodnike in znance ter vstopila najprej v šolo, potem v samostan, da posveti sebe in vse svoje življenje le Bogu v čast in bližnjemu v prid. "Večje ljubezni od te nima nobeden, kakor da kedo da svoje življenje za svoje prijatelje." Maria Augusta je dala celo svoje življenje in življenja moči za svoje prijatelje. Le nekaj mesecev, in obhajala bi bila 50-letnico svojega delovanja kot učiteljica. Kedo more prešteti nebrojna srca, katerim je ona zasadila in vzgojevala ljubezen do Boga in do bližnjega! Mnogoštevilni gotovo so danes dobri katoliški možje in žene, dobri državljani in zvesti katoličani, ki se morajo le nji zahvaliti za vse spoštovanje in za srečo, ki jo sedaj uživajo. 50 let nesebičnega delovanja je dolga doba. Če bi bila živela in delala kakor posvetnjaki, gotovo bi bila slavljena sedaj od sveta. Toda ona ni bila zadovoljna s slavo ničemurnega sveta. Svet preide, njegovi spominki se zrušijo, in kmalo izgine slava, kakor pena na vodi. Maria Augusta si je izbrala "boljši del, kateri ji nikdar ne bode odvzet". Ona ima živi spominek, katerega ji je postavil po njenem delu On, ki mu je posvetila in služila vse svoje življenje, postavil ga je sam Stvarnik njen, na kraj, kjer ga čas razjesti in grom in potres razrušiti ne morejo. Petdeset let duhomornega in utrudljivega dela, dela za dušni in telesni blagor in napredek človeštva je storila sestra Maria Augusta, a vendar le Bog vedi, koliko nehvaležnosti, zaničevanja, zasmehovanja in obrekovanja je morala med vsem tem časom prenašati in pretrpeti od brezbožnikov odpadnikov in propalic, katerih cilj je zaničevati in smešiti dobro in pošteno, mesto tega pa pospeševati hudobo in nespamet. A marsikateri izmed onih dandanašnjih "naprednjakov", ki se je istotako že moral odzvati klicu božjemu, je pri vstopu te služabnice božje v večnost moral zaklicati: "To je ta, ki smo jo zasmehovali in zasramovali. Mi neumni! Njeno življenje imeli smo za nespamet in njen konec za nečast. Glejte, kako je sedaj šteta med otroke božje in njen del je med svetniki." "Vso našo hudobnost in nesramnost smo njej pripisovali, a kaj nam je pomagalo? Pogreznilo je le nas tem globokeje v prepad pogubljenja." "Tako (kakor ona) smo tudi mi bili rojeni, in smo kmalu jenjali biti, in (sedaj) ne moremo pokazati nobenega znamenja čednosti, temveč v svoji hudobiji smo poginili." "Kaj nam je prevzetnost pomagala? ali bahanje z blagom, kaj nam je prineslo?!"

Pogreb umrle č. sestre se je vršil iz cerkve sv. Vida. Zadušnico, katere so se udeležili šolski otroci, je daroval domači župnik, Rev. B. Ponikvar, dočim sta mu Rev. Necid, župnik slovaške fare, kjer je sestra učila 9 let, in pa Rev. Oman stregla, kot dijakon in subdijakon. Pogreba so se udeležili tudi nekateri slovenski trgovci, ki so brezplačno ponudili svoje avtomobile otrokom, da so spremili svojo priljubljeno "mater" do groba. Trgovci, ki jim gre hvala za dobro delo usmiljenja, so: A. Grdina, A. Kaušek, J. Knaus, A. Ahčin, J. Žulič, N. Vidmar in L. Srpan. Bog vam povrni! Pogrebnik je bil neki 40letni mož, ki je bil pred 30 leti njen (Marie Auguste) učenec.

Njeno telo naj počiva v miru dokler ga ne vzbudi glas angela k veličastnemu vstajenju. Duša njena pa naj dobi plačilo od neskončno usmiljenega Boga in naj na veke uživa zaklad, ki si ga je nabrala s trpljenjem, molitvijo in delom.

X.

Cleveland, O., 4. maja. — G. urednik! Prosim za malo prostora v cenjenem listu. Ako hočemo vedeti narodno izobrazbo, moramo pogledati dopis v Clev. Am. št. 35 nekega John Rihtarja. Ta narodnjaški nazadnjak je dobil Amerikanskega Slovenca št. 39 pri svojem prijatelju, nekje tam v Butte, Mont. Da kakšno pametno in pošteno besedo vidi, zato je čakal, da je Rihtarjev prijatelj prebral dober in pošten list Am. Sl., in potem je Rihtar stisnil ga pod pazduho in tekel domu in ga pazno prečital, ker ve, da v njegovih narodno poneumnevalnih in nazadnjaških listih ne zve nikake novice in poštene besede.

In ta Rihtar je videl tudi dopis iz Clevelanda, ki ga je pisal g. Serpan dne 14. aprila.

Ni moj namen ga sicer zagovarjati, ker g. Serpan mu bo že dal "šnofati" zadosti, ako se mu zdi vredno. Pač pa jaz želim pogledati Rihtarjevo narodno izobrazbo, o kateri toliko govori!

Torej g. Rihtar v Butte, Mont.! Kak vzrok imate Vi odgovarjati oziroma napadati na dopis g. Serpana? Kakšen povod imate Vi, g. Rihtar, se vtikati v stvari v Clevelandu, ko vam nič mari ni in sploh ne veste resnice, kako je tukaj. Kaj veste kakšno drugo resnico o g. Kališevi seji, kot je pisal pošteni in katoliško misleči rojak g. Serpan? Ali ni to nečuven napad od Vas, ko še tukajšnja urednika in lastnika nazadnjaške Cl. Am. nista mogla ugovarjati resnici, ki jo je pisal g. Serpan? Ali Rihtar si je mislil: saj sem "rihtar", ga bom pa jaz "porihtal". Pa se je daleč zmotil! Ker tukaj ne more vsak narodno nazadnjaški "rihtar" ne "rihtati" ne komandirati dosti druge, ker je sam potreben v prvi vrsti "rihtenge" in izobrazbe!

Sedaj pa še na Rihtarjevo brezpomembno čečkanje nekaj odgovora! Rihtar piše: "Po nakljuèju mi je prišla žoletska cunja, ne da bi jo želel." Oh, g. Rihtar, zakaj ste jo domov nesel, ako je tako ničvredna?! Ako jaz vidim narodno svobodni list, se obrnem od njega, ne da bi ga domov nesel! — Dalje Rihtar pravi, da vedno čuje od vsacega človeka: če hočeš slišati zabavljanje in se učiti grdih psovk si naroči list A. S. Ta velika laž, g. Rihtar! Jaz imam že več let list Am. Slov., pa ne vidim in ne slišim zabavljanja in ne grdih psovk, ne od Am. Sl. in ne od poštenih ljudi, ker to se ne dogaja, pač pa od "narodnjaka" kot je Rihtar, ki se je brez povoda zatekel v Cleveland "rihtat" ljudi in razmere njemu neznane. — Dalje Rihtar pravi: da nikdar ni verjel, da so rojaki še tako preslepljeni od A. S. No, vidiš, Rihtar! Nam ni treba biti preslepljenim, ko smo izučeni tako, torej smo še na starem, ampak Ti si preslepljen od narodno rudeče poneumevalnosti. Tukaj je resnica, Rihtar: Ti si se dal preslepiti od nazadnjakov, ker si preslab v veri in slabe nature, ali mi pa stojimo trdni v veri in narodu, nas ni sram biti katoličan. — Dalje piše "ta kunštni" Rihtar poleg vsega brezpomembnega mazanja, da bi vse hudič vzel, ko bi taki za nas skrbeli! Ja, g. Rihtar, ko bi bili vsi poneumevalno narodni kot je Rihtar in narodni nazadnjaki, da vsaki le gleda, kako bi na druzega račun zlahko živel. — Dalje piše, zakaj da duhovni ne gredo k miljonarjem jih strašit s hudičem. Ali misliš, da jim ne? Vsem enako, ker vsaki mora umreti in za vse enaka sodba je. Saj imajo tudi vero in drže jo, ker brez vere se malo ljudi dobi na svetu, ako ene ne, pa ima drugo. Le kranjski socialisti hočejo biti brez vere, to je njih izobrazba in napredek. In samo proti veri, duhovnom in katoličanstvu znajo pisati in vpiti, to je vse, kar znajo, in to je delavska izobrazba, in s tem delavca izobražujejo in delavski stan, čeravno mora delavec delati kot poprej.

Na koncu dopisa pa g. Rihtar še priporoča delavske liste, samo katere, ne omenja, potemtakem je najboljši delavski list Am. Slov., ker tega bi tudi jaz priporočal, ako bi le Rihtar bil; ker pa nisem, pa povem toliko Rihtarju, Amer. Slov. berem že več let in ga bom še, ako mi Bog zdravje da, in se jezil ne bom, ne na Joliet in ne na pravico, ker A. Sl. prinese resnico in poučno berilo.

Jos. Zakrajšek.

Ely, Minn., 10. maja. — Poročili so se tukaj sledeči pari: Frank Novosel z gospico Heleno Kure; ženin je rodom Hrvat, a nevesta je rojena v našem mestu od starišev Matija Kure iz Svibnika pri Črnomlju. Nadalje g. Leopold Smagaj z gospodično Ano Nemanič; ženin iz Štajerske, nevesta od metliške okolice na Belokranjskem. Drugi sledijo. Obilo blagoslova!

Našim Abrahamovim sinovom se je nekaj prijetno zasukalo. Dosedaj so imeli svoje prodajalne vedno ob nedeljah odprte in delali dober "business", a večinoma od Slovencev, a sedaj jim je mestna uprava prepovedala prodajanje ob nedeljah. To je skoraj več kakor pošteno. Zakaj bi imeli izjemo pri trgovcih? Mnogi so čakali nedelje, da so dajali "židom" skupiti, kar bi lahko tudi čez teden kupili bodisi kjer hoče.

Ironwood, Mich., 10. maja. — Tem potom sem primoran prositi uredništvo Am. Sl., da mi dovolite prostora za par vrstic v vašem listu A. S.

Odgovor dopisnici: Prosim, ne napadajte me, ker jaz nič ne vem. C. T. zavrnil Vas je prav resnično 29. aprila v Gl. Naroda, a jaz nisem še nikdar nobenega dopisa pošiljal ne Gl. Naroda, ne Am. Sl., to je najprvi v mojem življenju. Prosim Vas, dopisnica, pogovorita se med seboj, mene pustite, prosim, ker nič ne vem o tem, ko me napadate 8. maja.

Vas, dopisnik Gl. Naroda C. T., pa prosim, da se podpišete, zato Vam bom zelo hvaležen, jaz sem nedolžen od Vaše stvari.

Delavske razmere so ravno pol slabše, kakor so bile lani. S pozdravom

Marko Govednik.

Ely, Minn., 10. maja. — C. ured. A. Sl.! Prosim, blagovolite priobčiti mojih par vrstic v glasilu naše matere K. S. K. Jednote. Naše društvo sv. Jožefa št. 112 je bilo pri svojem glavnem zborovanju decembra meseca sklenilo, da zniža pristopnino v društvo za prvo polovico leta. Upali smo, da bode društvo napredovalo v članstvu, pa bilo nam je prekrižano. Od glavnega tajnika g. Jos. Zalarja je prišlo obvestilo, da nam je prepovedano sprejemanje novih članov v društvo, dokler bode konvencija, ali se kako drugače stvar reši. G. Zalar je omenil tudi, da lahko sprejemamo samo za podporo, pa ko bi kandidate sprejemali samo za društveno podporo, bi nastale posihmal tudi kake sitnosti. Na primer, društvo bi kakega novega kandidata sprejelo v društvo, a čez 3 ali 4 mesece, ko bi dobili zopet dovoljenje sprejemati nove kandidate v Jednoto, bi ga glavni zdravnik ne sprejel. Tudi zdravniška spričevala bi bila prestara za odpošiljanje na glavnega zdravnika, moral bi potemtakem član v drugič k zdravniku v preiskavo, in med tem časom se lahko član društva kaj pokvari, da ni sprejet v Jednoto; če pa ni član Jednote, ne more biti tudi član društva.

Ker na tem trpijo vsa društva v državi Minn., je prošen glavni odbor K. S. K. Jednote, da čimpreje skliče konvencijo, da se tem poprej vse sitnosti rešijo in novi sistem uredi. Naše društvo posebno želi, da vzame to zadevo glavni odbor kakor hitro mogoče v roke, ker s tem, da se odlaša s konvencijo, ni nič pomagano naši Jednoti.

Vse druge spremembe prepuščam našemu slavnemu članstvu in delegatom v presojo.

Rodoljubni pozdrav vsem članom in članicam naše K. S. K. Jednote

Jos. J. Peshel, predsednik društva sv. Jožefa št. 112.

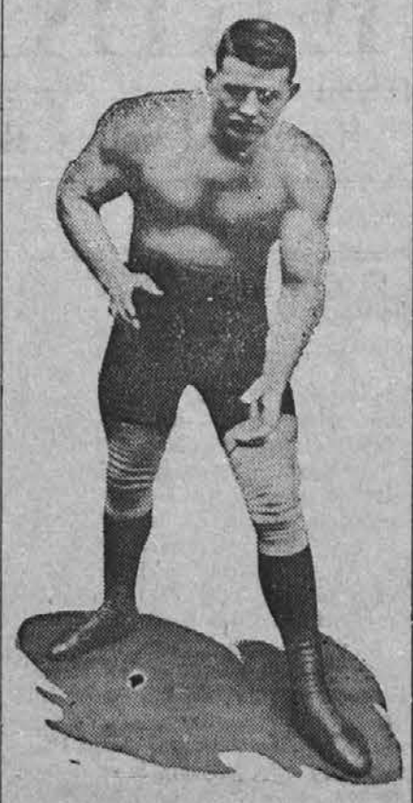

GUSTAV FRITENSKY,

slavni evropski rokoborec, ki biva sedaj v Ameriki.

RED AMES,

newyorški rokoborec, ki je zaslul zadnje dni.

✝

ZAHVALA.

Podpisana se najiskreneje zahvaljujem slavni naši materi K. S. K. Jednoti, ki je nama tako hitro izplačala smrtnino po najinem, tako rano zamrlem, preljubem bratu, Jožefu Živec, ki je zaspal v Gospodu dne 28. marca t. l.

Istotako se zahvalim tudi našemu slavnemu društvu sv. Jožefu, št. 2 K. S. K. J. za točnost v tej zadevi.

Joliet, Ill., dne 15. maja 1914.

John in Frank Živec, brata.

Vsaka hiša in soba rabi
SCREEN DOORS AND WINDOWS
(rešetca za okna in vrata)
najhitreje in najceneje vam jih pripravi
J. W. LOVE
CARPENTER
204 Scott St., poleg italijanske cerkve.
Chicago tel. 1001.
JOLIET, ILLINOIS.

Chicago tel. 3592.
L. H. EIB
JUSTICE OF THE PEACE
(Mirovni sodnik)
325 Jefferson st., nasproti sodišča,
Joliet, Illinois.
IZTIRJA DOLGOVE,
SPREJEMA IN SODI TOŽBE,
ZAVARUJE HIŠE,
PRODAJE POSESTVA,
ODDAJE V NAJEM
IN TIRJA NAJEMNINO.
Kadar imate opraviti s tožbami ali drugimi sitnostmi se oglasite tu.

JOLIET CITIZENS BREWING CO.
North Collins St., Joliet, Ill.
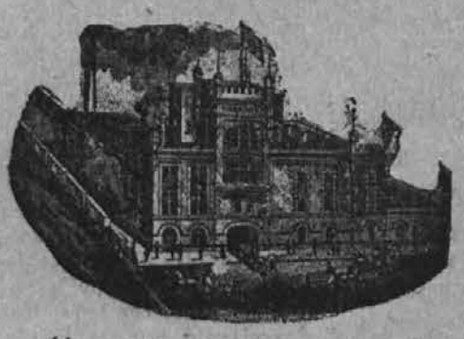
Pijte "Elk Brand" pivo
Izdelovalci najboljšega piva sodčkih in steklenicah.

Union Coal & Transfer Co.
515 CASS STREET, JOLIET, ILL.
Piano and Furniture Moving.
Chicago tel. 4313. Northwestern tel. 413.

John Vidmar
1112 North Broadway
JOLIET, ILL.
Kupujem in prodajam zemljišča, hiše in lote; zavarujem poslopja in pohištva proti ognju.

Prvi in edini slovenski pogrebniški zavod
Ustanovljen l. 1895.

Anton Nemanich in Sin
1002 N. Chicago Street
Konjušniica na 205-207 Ohio St., Joliet, Ill.
Priporoča slavnemu občinstvu svoj zavod, ki je eden največjih v mestu; ima lastno zasebno ambulanco, ki je najlepša v Jolietu in mrtvaške vozove in kočije.
Na pozive se posluži vsak čas ponoči in podnevu.
Kadar rabite kaj v naši stroki se oglasite ali telefonajte. Chicago tel. 2575 in N. W. 344.
Naši kočijaži in vsi delavci so Slovenci.

IZ STARE DOMOVINE.

KRANJSKO.

— Belokranjska železnica. V soboto po Vnebohodu, 23. t. m., bo prvič stekel vlak po Beli Krajini. Od Karlovca pa do kranjske meje pri Bubnarcih že piska lokomotiva, od 23. dalje bo pa vozil vlak od Novega Mesta do Karlovca. V Beli Krajini bodo ta dan slovesno praznovali.

— Dolenjska železnica. Na progi dolenjske železnice se opaža že več časa čudno preziranje slovenščine. Od Ljubljane do Novega mesta kličejo se imena postaj večkrat in kar po vrsti samo v nemškem jeziku. Na Kranjskem je vendar dovoljena raba dvojezičnih imen na železnicah. Umestno bi bilo, da bi se klicalo samo slovensko, ker se mnogokrat niti eden Nemec ne vozi z vlakom. Naravnost smešno pa je in za Slovence izzivajoče, da se tako prezirajo pravice slovenskega jezika.

— Požar v Podhosti. Dne 30. apr. je skoro popolnoma pogorela vas Podhosta v župniji Toplice na Dolenjskem. Pogorelo je 14 posestnikov, in sicer: Ana Sporer, Josip Šarcel, Marija Repar, Alojzij Strajnar, Andrej Turk, Franc Janežič, Josip Avguštin, Matija Krakar, Janez Bradač, Franc Gorše, Franc Blatnik, Janez Zupančič, Josip Pečaver in Andrej Poglajen. Nesreča je nastala okoli pete ure popoldne; ljudje so bili večinoma na polju in tako je mnogim zgorelo popolnoma vse, hiše, gospodarska poslopja, obleka, denar, živina, orodje, z eno besedo vse. Beda je nepopisna, ker si nekateri niso druzega rešili, kakor golo življenje. Ogenj je nastal na sledeči način: Eden izmed posestnikov je kopal vodnjak in ker je svet precej kamenit, so morali tudi streljati. Ker pa niso skale zakrili, je priletela užigalna vrvica na slamnato streho, ki se je vnela, in kmalu je bila cela vas v plamenu. Požarne brambe so prihitele od vseh strani na pomoč: iz Toplic, iz Vavte vasi, iz Prečine, iz Žužemberka in iz Kandije. Tukaj se je zopet pokazalo, kako velikega pomena je parna brizgalna kandijske požarne brambe za ves novomeški okraj. Gasili so celo noč do 5. ure zjutraj. V celem je nad 71,000 K škode, ki je skoro popolnoma nepokrita, ker posestniki ali sploh niso bili zavarovani, ali pa za prav neznatne vsote. Pogorelo je vsega skupaj 14 hiš in do 50 gospodarskih poslopij, okoli 20 prašičev, 3 goveda, skoro vse gospodarske stvari itd. Hitra pomoč je tukaj zelo nujna. Dvakrat da, kdor hitro da!

— Napajališča za občino Suhor. Deželni stavbni urad je izdelal načrte za 16 napajališč za občino Suhor v metliškem okraju. Stavbni stroški bodo znašali 92,500 K.

— Avtomobilno vožnjo na deželni cestni progi Ivančna gorica čez Žužemberk do meje novomeškega sodnega okraja je prepovedal deželni odbor za vse tovorne kakor tudi za navadne avtomobile težke čez 1600 kilogramov.

— Avtomobilna zveza Novomesto-Krško. Od 1. maja t. l. dalje se oskrbuje dnevno dvakratno poštno prevažanje med poštnimi uradi Rudolfovo in Krško z avtomobili trgovinske družbe "Globočnik & Kastelic".

—Vinica. Nova cesta iz Vinice v Črnomelj bo kmalu gotova. Zadnja dela delajo na Vinici sami. — Govori se, da bodo še letos začeli z deli v Ziljskem klancu na okr. cesti proti Preloki. — Avtomobil se nam tudi obljubuje. Podjetnik Kolenc iz Celja je že vložil prošnjo za tozadevno dovoljenje. Koliko bo to vredno, ko bomo lahko hitro v Črnomlju in potem z železnico kam drugam. Čas je drag! —Gostilne rastejo na Vinici kakor gobe po dežju. Sedaj sta kar dva začela na silo točiti — brez oblastvenega dovoljenja. Bog ve, če bo to v korist ljudstva. Sedaj imamo v takem malem kraju že kar 8 gostilen in jeden vinotoč.

— Čudne razmere pri sodiščih v Ljubljani. Tržaška "Edinost" piše: Predsednik Elsner je zaukazal, da je notranji službeni jezik pri sodiščih na Kranjskem nemški, torej da imajo sodišča občevati med seboj nemški in ne slovenski. In kaj je storil svetnik Sturm? To občevanje si je tolmačil svetnik Sturm prav po svoje. Sodniki in sploh sodni uradniki ter uslužbenci se morajo celo pozdravljati med seboj nemški, drugače pridejo v disciplinarno preiskavo. Nemško mora biti sploh občevanje, n. pr. sodnik mora nemško ukazati slugi, da naj prižge svečo, ako naj se priča zapriseže itd. To je gotovo krasen nazor o pojmu notranjega uradnega občevanja! Ako bomo še dalje molčali o tem, se svetnik Sturm nekega lepega dne prav lahko spomni, da morajo sodni uradniki tudi izven urada v zasebnem razgovoru občevati med seboj nemški; drugače — disciplinarna preiskava. Tako je n. pr. oštel uradnika, ki je naslovil uradno vlogo na mestni magistrat ljubljanski z "Laibach, Mestni trg", češ, da se Mestni trg imenuje nemški "Hauptplatz" ter da mu je za slučaj ponovitve zagrozil z discipliniranjem.

— Nepotrjena izvolitev Ivana Hribarja in Josipa Lenarčiča v državni železniški svet. Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani je dobila od železniškega ministrstva odlok, da železniško ministrstvo ne potrjuje izvolitve bivšega ljubljanskega župana g. Ivana Hribarja za člana državnega železniškega sveta, kakor tudi ne g. Josipa Lenarčiča za namestnika.

— Prememba posesti. Graščina Srebrniče pri Novem mestu je prišla zopet v ptuje roke. Neki Gračan jo je kupil od g. Riedererja, ki jo je le malo časa imel.

— Brat deželnega glavarja vojvodine kranjske. Med častniki vojne mornarice, kateri so s 1. majnikom bili povišani v višje šarže, se nahaja tudi brat deželnega glavar kranjskega, gospod Alojzij Šušteršič, katerega je cesar imenoval linijskim kapitanom. Gospod linijski kapitan Alojzij Šuštaršič je obenem poveljnik mornariške vojne šole (Marinemaschinenschule).

— Vojaška vest. Stotnik je postal nadporočnik Alf. Svetek pri 54. pešpolku v Olomucu.

— V pokoj je stopil po 47letnem službovanju tajnik ravnateljstva Kranjske hranilnice g. Raimund Schischkar.

— Poroka. Dne 28. aprila je bil na Dunaju v votivni cerkvi poročen Adolf princ pl. Auersperg, sin Karola kneza Auersperga, z Gabrijelo grofico Clam-Gallas, hčerjo grofa Franca Glam-Gallas.

— Smrtna kosa. V preski na Gorenjskem je umrl Ignacij Postišek, star 22 let. — V Trnovem v Ljubljani je umrl g. Andrej Verbič, zasebnik. — V Ljubljani je umrla ga. Marija Krejči, roj. Svetel, v starosti 64 let.

— Pogreb g. Ivana Medena. Ljubljanski "Slovenec" z dne 4. maja poroča: Preteklo soboto so pokopali g. Ivana Medena, velezaslužnega za slovensko pesem in slovensko probudo. Pogreba se je udeležilo korporativno pevsko društvo "Slavec", katerega častni član je bil pokojnik, opazili pa smo tudi deputacije: "Glasbene Matice", slov. glasb. društva "Ljubljane", S. K. S. Z., "Ljudske posojilnice" itd. Med mnogoštevilnimi pogrebci smo opazili dež. glavarja dr. Šusteršiča, dež. odbornika podžupana dr. Trillerja in dr. V. Pegana, dvornega svetnika Klimenta, deželnega poslanca dr. Vinko Gregoriča, mnogo duhovščine, na čelu ji č. g. dekan Kolar, skladatelj Dav. Jenka in Gerbiča ter vse polno najodličnejšega občinstva. Pevci so spremili pokojnika do groba, nad katerim so mu zapeli pesem v slovo.

— Velika nesreča. Iz Novega mesta, 30. apr.: Velika nesreča se je zgodila dne 28. aprila t. l. nekako opoldne na cesti od Gorenje Straže do Soteske. G. Javornik, trgovec z lesom, se je pripeljal z vlakom v Gorenjo Stražo, kamor ga je njegov sin z vozom prišel iskat. Med potom se je konj splašil in prevrnil voz. Gosp. Javornik je padel tako nesrečno z voza, da si je pretresel možgane. Sin je pa padel čez njega. Nezavestnega so ga pripeljali v Stražo nazaj in sedaj leži bolan pri gosp. Ivanu Sitarju v Gorenji Straži. — Sin je dobil le lahke poškodbe. — Škoda za vrlega moža.

— Žirovnica. Dne 26. apr. zjutraj so našli tukaj ubitega Jožefa Malija, uslužbenca pri deželni elektrarni. Dobili so ga pred Šimnovo gostilno. Na glavi je imel rano, kakor se sklepa, prizadejano z železnim drogom. Orožniki so aretirali nekega osumljenca z Breznice.

— Uboj. Dne 26. apr. so se stepli v gostilni "pri Cenetu" na Vrhu pri Podljubnu na Dolenjskem. Pri tem so Jože Knafeljcu prizadjali smrtnonevarni udarec na glavo. Ta je bil tako močan, da mu je počila lobanja in da je 27. aprila, to je drugi dan, ne da bi se zavedal, umrl. Kdo je pravi zločinec, še ni znano. Pripeljali so ga v kandijsko bolnišnico, kjer je bil sodnozdravniško raztelesen. Ubiti je 35letni oženjen tesar in posestnik na Vrhu pri Podljubnem. Zapušča ženo s tremi otroci od sedmih tednov do petih let. Posestvo je zadolženo. — O tem se danes še poroča: Dne 26. apr. je pilo v gostilni pri Cenetu več fantov. K tem je prisedel tudi že nekoliko pijani tesar Jožef Knafelc. Začel je pogovor. Ko mu je Ant. Pirc iz Vel. Podljubna dal piti, je Knafelc istega vprašal: "Kako to, smrkavc, da mi daš piti?" Pirc mu je odgovoril: "Sem bil takrat pri birmi kakor ti."— Knafelc zopet: "Od barabe ne maram.' — Knafelc in Pirc sta se zgrabila. Knafelc je odtrgal Pircu od srajce pri vratu gumb, zato ga je Pirc sunil v obraz. Od zadaj pa je priskočil Anton Jakše, 18letni fant iz Uršinihsel in Knafelca telebnil s steklenico piva po glavi tako, da ga je oblila kri in da se je usedel na stol in dejal: "Sedaj imam pa dosti." — Bil je potem miren. Pil je še pivo naprej. V mraku pa se je, ko se je dvignil, da gre domov, zgrudil pred gostilno na tla. Tam so ga pustili precej časa ležati. Ko pa so le videli, da ne pride k sebi, so ga odvlekli pod streho in drugo jutro v bolnišnico, kjer je, ne da bi bil prišel k zavesti, umrl. Pirca in Jakšeta so zaprli. Prideta pred poroto.

ŠTAJARSKO

— Sadna razstava. Kmetijska podružnica Št. Jurij ob juž. žel. namerava v slučaju ugodne sadne letine letošnjo jesen prirediti sadno razstavo za Spodnje Štajersko.

— Trbovlje. Pri rudniku se je ustanovila prostovoljna požarna bramba; povelje je nemško, članov je sedaj okrog 50. — Trboveljska rudokopna družba je napravila v l. 1813. čistega dobička 1,400,000 K, to je od slovenskih žuljev. V zadnjem času pa dobiva družba iz različnih nemških krajev samo nemške uradnike in paznike, ki imajo večji zaslužek, kakor pa oni poduradniki in uradniki, ki so že mnogo žrtvovali za to delniško družbo. Res čedne razmere!

— Kdor svoj narod zataji in sramoti jezik svoje matere, nima sreče. Kar zaporedoma gospodarsko propadajo stebri nemškutarsko - štajercijanske stranke na Spodnjem Štajerskem. 1. Znana je usoda gasterajskega Koserja. Preganjal je g. Bosino, a konec je bil, da se mu je omračil um, posestvo pa prišlo skoro na kant, sin pa je še hotel zastrupiti svojo mater in sestro. 2. Ovherski Bračko se približuje gospodarskemu propadu, ločil se je od svoje zakonske žene. 3. Francelj Girstmayr, znani večni kandidat v Leitersbergu pri Mariboru, visi na niti. Vsak čas pride njegova posest na boben. 4. Martin Kraner, znani "Tinč", je vodil nekaj časa nemškutarsko politiko v Št. Jakobu, delu Št. Jurja in Marije Snežne, sedaj propada. Suedmarka ga ne mara rešiti. 5. Koleritsch v Cirknici je odpadel od katoliške vere in slovenskega naroda, odpadla pa je tudi sreča. Tudi njegovo gospodarstvo gre rakovo pot. 6. Črešnjevski Kressnigg, polički Reininger in cela vrsta takih, ki so se izneverili svojemu narodu, stojijo na gospodarsko šibkih nogah.

— Smrtna kosa. Nagle smrti je dne 27. apr. umrla posestnica Ivana Fidler v Št. Ilju v Slov. gor. Pri delu jo je zadela kap in se je mrtva zgrudila. — Pri Sv. Juriju v Slov. gor. je umrl znani živinotržec Franc Duh. — V Mariji Snežni na Velki je umrla vzgledna mati Elizabeta Pivec, stara 65 let.—Umrl je Anton Rožman, kmet v Presbergu pri Radgoni. — V Podhom-Bočni je umrla skrbna gospodinja Uršula Fedran. — V Koprivnici je umrla gospa Jožefa Golob.

— Namesto venca na grob g. stolnega dekana dr. Iv. Mlakarja so darovali mariborski rodoljubi po č. g. dr. Jos. Hohnjecu "Slov. Straži" 338 K.

— Slučaj, ki ni slučaj. V Obrežu pri Središču je koncem aprila umrl posestnik Marčec. Zadela ga je kap. Komaj je ta bil pokopan, je umrl v isti hiši nagle smrti najemnik gostilničar Bauman. Toda v tretje gre rado. Ni še prišel ta mrlič z mrtvaškega odra, je že zadela kap Marčečevega 20letnega sina, ki je drugi dan umrl. Torej v enem tednu v eni hiši trije moški: oče, sin in najemnik mrtvi.

— Visoka starost. Na Dobravi pri Ormožu je 29. apr. mirno v Gospodu zaspala gospa Terezija Trop, rojena Podplatnik, mati preč. gospoda Frančiška Tropa, župnika in bivšega stolnega korregenta, in teta gospoda župnika Jožefa Podplatnika. Rojena je bila 13. oktobra 1827.

KOROŠKO.

— Grozovita nesreča z avtomobilom se je zgodila dne 23. apr. okoli 7. ure zvečer na Gosposvetskem polju pri Celovcu. Od Šentvida proti Celovcu je v istem času drvil z neznansko naglico avtomobil Teodorja Dreherja iz Gorice. V avtomobilu sta sedela Teodor Dreher in njegov šofer Merc. V strahovitem diru je avtomobil zadel ob neko drevo ob cesti s tako silo, da se je drevo izdrlo iz tal. Dve drugi drevesi je avtomobil izdrl in se potem vstavil. Vlak, ki vozi iz Šentvida proti Celovcu ravno ob cesti, se je na kraju nesreče vstavil in pobral oba ponesrečenca v voz. Teodor Dreher, ki se je šele lani jeseni drugič poročil in stanoval v zadnjem času v Gorici, je imel razbiti obe čeljusti in strto črepinjo. Kmalu ko so ga prinesli v celovško bolnišnico, je umrl, ne da bi se bil zavedel. Njegov šofer, ki je vozil avtomobil, je bil tudi močno ranjen in imel zlomljeni obe roki. — Reči je treba, da so take nesreče prav gotovo le posledica prenaglega vozarjenja. Nekoliko več pameti in previdnosti bi prav gotovo ne škodovalo. Pokojni Dreher, sin člana gosposke zbornice Antona Dreherja iz Dunaja, znanega pivovarničarja in multimilijonarja, je bil svoj čas pri vseh dirkah in zapravil strahovito dosti denarja, tako da so ga morali dati pod kuratelo. Star je bil okoli 40 let. Zadnjo nesrečno turo je vozil z naglico sto kilometrov na uro.

PRIMORSKO.

— Izkoriščanje ameriških izseljencev. — Za 20 papirnatih dolarjev — dve igralni znamki. Odkar so začele razne paroplovne družbe preko Trsta prevažati izseljence v Ameriko in s tem privabile znaten izseljeniški tok na Trst, se je pojavila v Trstu posebna specialiteta tatov, goljufov in uzmovičev, ki iščejo nove žrtve, posebno med neizkušenimi izseljenci, da jih ogoljufajo in oskubijo. Te dni sta se prigodila zopet dva slučaja tatvin, v katerih sta bila žrtvi dva mlada hrvatska izseljenca, ki sta prišla ob ves svoj težko prisluženi denar. Dalmatinski Hrvat, namenjen v Ameriko in imajoč pri sebi 20 dolarjev v bankovcih se je v neki gostilni seznanil z dvema dozdevnima "rojakoma". Pri dobri kaplji in veselem pomenku sta napeljala pogovor na denar in ga slednjič pregovorila, naj raje zamenja papirnate dolarje v zlato, ker ima s tem velik dobiček. Takoj sta mu tudi ponudila v zamenjavo "zlate dolarje". Navedeni izseljenec je vzel "zlate" in dal dolarje lopovoma, ki sta jo takoj popihala. Pozneje je izseljencu vendar padlo v glavo, da je pri neki menjalnici vprašal, če so to res zlati dolarji. Dobil je presenetljiv odgovor: "To so navadne 'igralne znamke'." — V drugem slučaju sta dva mlada lopova zvabila nekega 16letnega hrvatskega izseljenca v gostilno ter mu tam, ko sta ga opila, izmaknila iz žepa 20 dolarjev in 40 kron. — Policija je na zadevni ovadbi 28. apr. aretirala tri zrele ptičke, ki se bavijo edino s tem poslom.

—Črešnje po Vipavskem kažejo slabo, ker so jih uničili črvi.

HRVATSKO.

— Hrvatsko Primorje madžarska bodočnost. Iz Budimpešte, 1. maja: Zbirka zakonov objavlja sankcijo zakona o ekspropriaciji ob hrvatski morski obali.

— Proslava Zrinskega in Frankopana. Zagreb, 30. aprila: Srednješolska mladina, Sokoli in meščanstvo so se zbrali ob 8. uri pred zgradbo "Hrvatskega Sokola", nakar je krenila akademska mladina pod vseučiliško zastavo proti kaptolu v frančiškansko cerkev. Sprevodu so se pridružili srednješolci in meščani. Po sveti maši so manifestantje šli v dvorano Sokola, kjer je slavnostno zborovanje otvoril pravaš, predsedoval je akademik Slovenec, govorila sta pa vseučiliščni profesor dr. F. Šišič, časnikar M. Marjanovič in en pravaš. — Tudi v Zemunu se je vršila svečana zadušnica v nabito polni cerkvi. — V Belgradu se je vršila proslava v hotelu "Moskva". Orkester je zasviral hrvatsko narodno himno, ki se je burno aplavdirala. — Na Reki se je vršila zadušnica v kripti kapucinov. Poset je bil zelo velik.

Srbeči opahki

na vratu in rokah se hitro vdajo učinkom Severovega Mazila zopet kožne bolezni (Severa's Skin Ointment). G. A. Kukačka, Fergus Falls, Minn. piše: "Severovo mazilo zoper kožne bolezni se je izkazalo zelo uspešno pri zdravljenju srbečih kožnih opahkov. Naš sin je bil nadlegovan s srbečimi opahki na rokah in obrazu kateri so se pojavljali vsako spomlad, toda po nadevanju Severovega mazila zoper kožne bolezni, so opahki izginili." — Severovo Mazilo zoper kožne bolezni se priporoča za zdravljenje srbečih krast, slanega toka, prišča, brsljanskega zastrupljenja in drugih srbečih kožnih opahkov. Cena lončka je 50 centov. Naprodaj je v vseh lekarnah. Vprašajte za Severovo Mazilo zoper kožne bolezni. Ako Vam lekarnar ne more postreči, naročite ga od nas. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Ia. — Ad

Nova Iliria

Slovenska naselbina pri MERRILL, WIS.

Vsem onim, ki se zanimajo za farme in ki so nam že pisali, naznanjamo, da smo otvorili novo poslopje s pisarno na postaji v Merrill, kjer se lahko vsak zglasi, ki si ogleduje zemljo v teh krajih. Kupujte zemljo samo pri večjih industrijskih mestih; tam je bodočnost. Nova naselbina "New Iliria" leži do pet milj od mesta Merrill s blizu 15,000 prebivalci, veliko cvetočo industrijo, ki se po celej dolini nenavadno hitro razvija. Glavna reka države "Wisconsin river" teče mimo mesta in skoz naselbino. Gradite se dve novi železniški progi in več cest v tem času. Eno miljo od naselbine so dve leti stari naseljenci, ki so letos zgradili novo sirarno. Svet je najrodovitnejši v državi; nič peska nič kamenja; zemlja valovita brez vsacega močvirja, s dobrim trdim lesom, ki se lahko proda. Cena samo še za maj in juni $16. Plačilni pogoji lahki in po dogovoru. Kedor ne najde vse natanko ko je opisano se mu povrne vožnja. Nobenih knjig in podob. Ne hodite daleč od industrijskih mest v gozde, glejte, da bo Vaša zemlja hitro rasla v ceni, kar je mogoče le pri velikih industrijskih mestih s veliko bodočnostjo. Pišite po pojasni

Iliria Colonization Co.

SHEBOYGAN, WIS.

Buchanan-Daley Co.

Desplaines and Allen Sts. JOLIET, ILLINOIS

Les za Stavbe in Premog

Največja zaloga v mestu

PREDNO NAROČITE DOBITE NAŠO CENO

TELEFONI 597

Square Deal Vsakemu

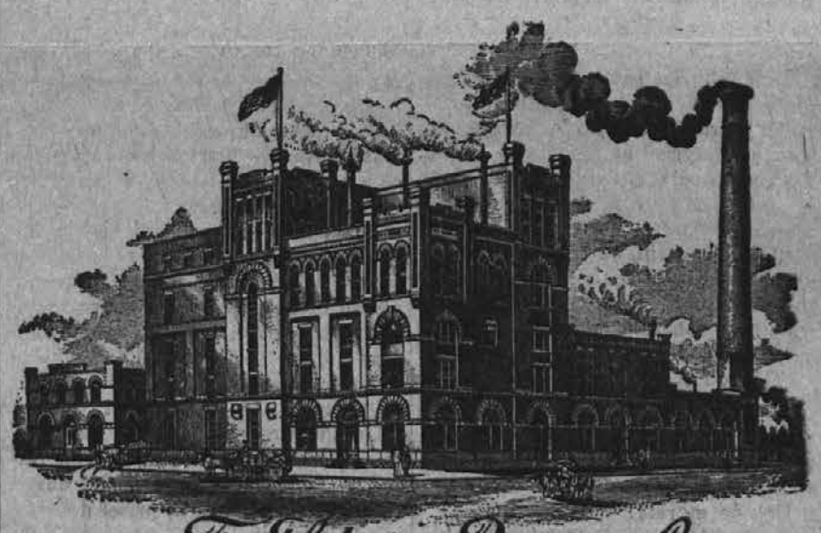

Fred Lehring Brewing Co.

JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Cor. Scott and Clay Sts. Both Telephones 26. JOLIET, ILLINOIS.

Najhitreje in najceneje pošiljo

DENARJE V STARO DOMOVINO

Denarne nakaznice izplačuje c. k. poštna hranilnica na Dunaju

FRANK SAKSER

82 Cortland St. New York.

PODRUŽNICA:

6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.

Junaštvo in zvestoba.

Zgodovinska povest iz časov Francoske revolucije

(Spomini častnika Švicarske garde Ludvika XVI.)

Nemško spisal Jos. Spillmann S. J. Poslovenil ***

(Dalje.)

Postaviti sem se moral ob dolenji kraj zelene mize in odgovarjati na vprašanja, ki so mi jih stavili veliki sodnik in oba višja častnika. Veliki sodnik je moje odgovore sam zapisoval. K sreči je bilo zaslišanje kratko. Takoj sem priznal, da sem 5ico na menici spremenil v 8, a zatrjeval sem odločno, da sem to storil v dobri veri, prepričan, da s tem ustrežem Redingovim nameram, kar bi on gotovo potrdil, ko bi bil navzoč. Saj nisem hotel dvigniti svote zase, ampak da po njegovem naročilu nabavim voz in konje.

Moj odgovor je na majorja von Bachmanna ugodno vplival. Oberstlajtnant me je od časa do časa pozorno motril skoz naočnik, poigravajoč se z njim, a z njegovega mrzlega obličja nisem mogel nič razbrati. Veliki sodnik je slonel nad zapisnikom in očitno ni bil zadovoljen z mojim odgovorom.

Vprašal me je, čemu stotnik von Reding rabi tak voz in štiri konje, ki trdim, da sem jih po njegovem nalogu moral v taki naglici zanj kupiti in plačati.

Odgovoril sem, da tu gre za skrivnost, ki je zdaj pod nikakimi pogoji ne morem izdati, ko bi me tudi življenje stalo.

Vprašanje: Če morem, o zatrjevanem Redingovem nalogu podati pismeno naročilo ali ustno pričo?

Odgovor: Ne. Stotnik Reding pa vse potrdi, čim se vrne. Ali pa naj gre sel do njega, da pošlje pismeno potrdilo.

Vprašanje: Kje pa je Reding?

Odgovor: Ako se mu med potoma ni kaj zgodilo, je mogoče o njem poizvedeti v Etempes-u. Plemiška družina, ki sva jo otela ob požaru njenega gradu, ga je nenadoma in nujno povabila k sebi. Sodim, da ni nikaka brezobzirnost, ako v tem svojem položaju družino imenujem.—Povedal sem ime gospoda marquisa od Valdouleurja.

Vprašanje: Če morem na svojo čast zatrditi, da so bili voz in konji nabavljeni kako z ozirom na to družino?

Odgovor: Ne. Nikakor ne.

Tu je dejal veliki sodnik: "Tedaj hočem jaz povedati, čemu so nabavljeni — za enako smešno kakor nevsečno odpeljavo dekleta! Mlekarico v Trianonu je vzel na muho ta čedni poštenjakovič. In za ta podli ljubavni posel je rabil denarja, in ker ga sam nima, se je vrgel na ponaredbo menic! Po mojem prepričanju ni ponarejeno le število na menici, ampak sploh vsa menica. Vi ste odsotnost gospoda Redinga zlorabili, da se na njegov račun previdite z denarjem, ter ste nameravali pred njegovim povratkom z njegovim denarjem in s čedno ljubico že davno priti čez hribe in doline."

"Gospod stric —!"

"Jaz nisem vaš stric — sicer je sorodstvo kdo ve v katerem členu! Sploh pa se zahvaljujem za to, da me še kdaj strica imenujete! Ovrzite mojo obtožbo, če morete!"

"Gospod major, vi ste mi vedno bili očetovski prijatelj; ali me res smatrate za sposobnega takega zločina, kakršnega mi očita gospod veliki sodnik?"

"Hm, na to zdaj ne morem odgovoriti," je dejal von Bachmann. "Ovrzite res nezaslišano obtožbo gospoda velikega sodnika. Povejte nam naravnost in razločno, čemu ste kupili voz in konje. Tako bo uganka najbolje rešena."

Premišljal sem za trenotek. Zdelo se mi je, da bi skrivnost, ki se je tikala kraljičine rešitve, v svojem položaju pač lahko zaupal zanesljivemu možu pod dolžnostjo najstrožjega molka. Toda preiskovalnemu sodniku in v navzočnosti dveh prič, ki morajo potem koj vpeljati poizvedbe in tako skrivnost ogroziti — ne, to se mi ni zdelo primerno! Rekel sem torej, da sem pripravljen tajnost zasebno razodeti gospodu majorju. On bo potem gospodoma tovarišema izjavil, če ga je moja izpovedba zadovoljila ali ne. Več po svoji vesti ne smem storiti.

Moj predlog je vznevoljil gospoda oberstlajtnanta, kakor sem takoj opazil, pač za to, ker nisem njega izbral za svojega zaupnika. Prav tako je bil Keyser nezadovoljen. Vsi trije so izjavili, da ne morejo ustreči moji želji, češ, da ni mogoče najti pametnega razloga za tako izjemno postopanje. Naj brez odlašanja povem, čemu sem nabavil voz in konje.

A vendar je bil razlog za molčanje. Zato sem se branil, dati več pojasnila. To je pa zelo slabo vplivalo nele na oberstlajtnanta in velikega sodnika, ampak tudi na majorja.

Keyser je tedaj rekel: "Ker vi niste voljni, dati pojasnila o skrivnostnem vozu za potovanje, hočem po pričah ugotoviti njegov namen." Gibelin in Liebegg sta bila zdaj postavljena pred me in oba sta trdila, da včeraj, ko sta me srečala z vozom na cesti v Neuilly, nisem prav nič prikrival, da nameravam z njim neko odpeljavo ali kaj podobnega. Tudi sta rekla, da je v častniškem zboru že davno znano, da se smukam okrog lepe Ivanke.

Sicer sem ugovarjal, da sem včeraj le v šali tisto rekel. A nič ni pomagalo. Veliki sodnik je kratko posnel up eh preiskave tako-le: prvič sem priznal, da sem menico gospoda stotnika Redinga samolastno spremenil, to je ponaredil, kar je nečastno in hudo kaznivo dejanje; drugič se zdi dokazano, da sem nameraval denar porabiti za odpeljavo Ivanke Valy iz Trianona; tretjič sem na sumu, da nisem menice le izpremenil, ampak celo ponaredil, in naposled četrtič, da sem namerjal pobegniti in tako vojaško prisego prelomiti. Z ozirom na te dokaze in sumnje je njegova dolžnost, predlagati, da bom postavljen pred vojaško sodišče, da me sodi.

Oberstlajtnant Maillardoz me je vprašal, kaj imam opomniti proti temu predlogu. Odgovoril sem, da sem s tem popolnoma zadovoljen; le prosim, če mogoče, toliko odloga, da se vrne stotnik Reding, ali pa da se dobi od njega vest o njegovi menici in njegovih naročilih.

Major Bachmann je podpiral mojo prošnjo, in po kratkem posvetu je bilo postopanje zoper mene odloženo za tri dni, dokler ne pride poročilo iz Etampes-a. Sel naj takoj odide tja.

Mej tem so me odpeljali nazaj v ječo. Tu sem imel dovolj časa, premišljevati svojo usodo. Prva točka obtožbe, ki sem jo priznal, je bila dovolj huda. Ali bodo moji sodniki res to smatrali za "nepošteno" dejanje? Neprevidno, nepremišljeno je pač bilo; a nepošteno ni bilo; tako mi je pravila moja vest. A tovariši so imeli zelo izbirčne nazore, kar se je časti tikalo. Spominjal sem se, da je Gibelin takoj nazval moje dejanje "malo kavalirsko", in Liebegg je pristavil, da se mi bo slaba godila. Druga točka obtožbe je bila pomenljiva le kot podlaga sledečih obdolžitev. Ako bodo zdaj resno vzeli moje prazno besedičenje o ljubezni z Ivanko in njeni odpeljavi, bom pač moral trpeti, dasi sem te besede spravil med ljudi le zavoljo velikega Augeardovega načrta. Sicer se po mnenju mojih tovarišev tako lahkomiselno ljubavno početje ne pošteje mnogo. A kaj bodo v Zugu mislili ob tej vesti? Kaj bo Verena čutila ob tem poročilu, ko ji bo oče gotovo vse popisal, in pa še v najhujši obliki? Že toliko sem si bil rekel, da je vsako upanje na zakon z njo izgubljeno, vendar sem vedno zopet opažal, da se moje srce tudi proti vsakemu upanju oklepa upanja! Tretja in četrta točka obtožbe sta se mi zdeli manj nevarni. Priredil sem si v mislih razloge, kako jih ovržem ali vsaj verjetnost izpodbijem.

Zopet sem se vrnil v mislih na Augeardov načrt. Ali naj radi mojega zapora celo spodleti rešitev kraljice in njenih otrok? Od petka naprej, to je ravno od dneva, ko bom moral stati pred vojnim sodiščem, lahko vsako uro pride Augeardovo obvestilo z besedo "gotov". In kaj potem?!

Ure in ure sem napenjal možgane, da bi našel kakšen način rešitve. Naposled se mzvečer pred tistim dnem, ko sem imel biti sojen, prišel do sklepa, da poprosim vojaškega patra, dobrega kapucina Sekunda, da me pride obiskat. Majorju Bachmannu sem pisal, da se želim patru spovedati; in tedaj se mbil gotov, da bo goreči mož kmalu pri meni.

Res je prišel še pozno tisti večer, ko se je že mračilo. Spovedal sem se, in tedaj mi je genljivo prigovarjal, naj vse, kar bi mi sodniki utegnili prisoditi, sprejmem kakor iz božje roke v kazen za svoje grehe. Njegove besede so me genile. Vendar pa mi je bila skoro neznosna misel, da bom po nedolžnem obsojen in morda celo ob čast pridem. Vsa moja narava se je zoper to upirala. O. Sekundus me je vprašal, če bi laže prenašal, ko bi vsled resnične krivde bil obsojen. In kazal mi je s tako prisrčnimi besedami na ljubega Zveličarja, ki je bil zavoljo naše krivde obsojen v bičanje, kronanje s trnjem in nazadnje v bridko smrt, da so mi solze zalile oči, ter sem naposled rekel, da se tedaj hočem vdati v božjo voljo. Čim sem bil storil to žrtvo, sem postal mnogo mirnejši. Pater je še molil z menoj ter se hotel nato z bodrilno besedo posloviti.

Tedaj sem ga poprosil, naj trenotek počaka; imam mu še nekaj tajnega zaupati. Ko mi je obljubil, da skrivnosti brez mojega dovoljenja nikakor ne uporabi ali pa, v slučaju moje smrti, šele ob času, ko objava nikomur več ne bo škodovala, povedal sem mu o načrtu kraljičinega bega. Začudeno je gledal in nekaj kratov ponjuhal iz tobačnice. Naposled je rekel, da mu je umljivo, da kraljica v teh okoliščinah misli z otroci bežati. A načrta zdaj ni več tako lahko mogoče izvršiti, kakor za časa bivanja v Versaillesu. Potem je po kratkem preudarku menil, da sem upravičen, v svojem položaju sodnikom namigniti, v kakšen namen sem rabil voz; saj gre za rešitev moje časti, mojega stanu in morda še za več!

"Če izjavite, da sta Reding in vi od visoke rodbine naprošena, tajno nabaviti potni voz za izselitev, bi utegnilo zadostovati," je menil pater.

Jaz sem bil drugačne misli. Ker tačas še noben zakon izselitve ni zabranjeval, bi ne bilo nobenega razloga, tajiti ime one "visoke rodbine". Vprašali bi po imenu, in vsaka bližja označba bi izdala Augeardovo tajnost. Tedaj je zahteval, naj dovolim, da pod pečatom molčečnosti vso zgodbo razodene polkovniku d'Affry-ju ali pa oberstlajtnantu Maillardozu. Povedal sem mu svoje razloge, zakaj tega ne maram, pač pa sem dovolil, da stvar zaupa majorju von Bachmannu, da bi bil on z Redingom, ali v slučaju, da se ne vrne, tudi sam o pravem času pripravljen za izvršitev načrta.

P. Sekundus bi bil rad o celi stvari tudi z velikim sodnikom Keyserjem zaupno govoril. A o tem nisem hotel nič vedeti; preveč me je bil vznevoljil. Zato pa sva se domenila, da dobri kapucin čim preje poišče v Tuilerijah Augeardovo stanovanje, da ga pouči, kako treba načrt spremeniti. Ako ne najde, bo zaprosil sprejema pri kraljici. "Obleka Assiškega berača," je dejal, "ima prav tako pristop na dvor, kakor plašč najbolj ponosnega Francoskega vojvode."

Nato mi je o. Sekundus dal svoj blagoslov, spodbudil me k veselemu zaupanju ter se poslovil.

Da bi zdaj le še Reding došel pred uro, določeno za vojni sod!

A sel se je vrnil brez njega in tudi nobene gotove vesti o njem ni prinesel. Reding je bil 8. oktobra prišel v Etempes, obiskal gospoda Valdouleurskega in njegovi hčerki, a je že naslednji dan rano odrinil, da bi čim brže prišel nazaj v Pariz. Moral bi torej že več dni biti doma, ako se mu med potoma ni primerila resna nezgoda. Ker so bile ceste vsled revolucije tako nevarne, sem si moral najhujše misliti; sicer bi nas bil gotovo pismeno ali po slu obvestil o svoji usodi.

Ta žalostna negotovost o usodi prijatelja, ali bolje skoro da žalostna gotovost, da je postal žrtva nesreče ali zločina, me je silno potrla. Bil sem čisto zmeden, ko sem stopil v dvorano, kjer se je bilo zbralo vojno sodišče.

Stari polkovnik d'Affry je bil izjemoma osebno prišel v Courbevoie predsedovat sodnemu zboru. Na njegovi desnici in levici sta sedela oberstlajtnant in major. Potem so se vrstili stotniki drugega in tretjega batajilona; izmed njih sta mi bila le oba Luzernca, stotnik von Duerler in stotnik von Pfueffer ožja prijatelja. Vsi ostali častniki so se bili postavili zadej v dvorani. Pred nje vse sem zdaj moral stopiti in čutil sem, kako so me njih pogledi palili v dušo ter mi rdečico sramu gnali na čelo.

Polkovnik je s par besedami otvoril sejo, ki sem jih v svoji zmedi komaj umel. Potem je veliki sodnik prebral zapisnik uvodne preiskave in obtožnico. Moj odgovor na pryo točko ni napravil tistega vtiska, ki sem ga pričakoval. Sklicevanje na moje vojne tovariše, češ, da vendar ne bodo mislili, da sem tako spremembo naredil drugače nego v dobri veri, so Berni in Freiburžani, katerih je bila večina, dokaz mrzlo sprejeli. Zdaj se je maščevalo nad menoj, da se nikoli nisem kazal posebnega prijatelja naših Švicarskih plemenitašev. Bolje se mi je posrečilo, izpodbiti ostale točke obtožbe. Povedal sem, kakšno ponudbo mi je bil Žid napravil, ki bi jo bil gotovo sprejel, ako bi bil sposoben dejanja, kakršnega me tožitelj dolži. Končno sem prosil, naj ne uničijo mene in moje časti, ne da bi se spomnili stare resnice, da nihče hipoma ne postane tako velik zločinec. Sicer bodo enkrat spoznali, da so nedolžnega uničili, in to jih bo bolelo vse življenje. Na mojo nesrečo mi vest brani, zdaj povedati v svojo obrambo razlog, ki ga bodo pozneje brez izjeme morali priznati za polno veljavnega. Na še večjo mojo nesrečo ni navzoč stotnik von Reding, po čegar naročilu sem smatral tako dejanje za nujno. Sicer bi bil gotovo oproščen. A tudi tako zaupam na svojo nedolžnost in na Boga, njenega zaščitnika.

Veliki sodnik je rekel, da sem le velike besede govoril, a nobene obtožbe izpodbil, katere popolnoma vzdržuje. Res da nihče hipoma ne postane zločinec; a že mnogi so po ljubavnih pustolovstvih zabredli v dolgove, iz katerih so si potem skušali pomagati z zločinskimi sredstvi. Kar govorim o tajnem vzroku, ki bi baje vse pojasnil, ko bi ga smel povedati, je prazno slepilo. Obžalovati je res, da stotnik von Reding ni navzoč; a njegova navzočnost bi bila v korist obtožbi, ne obtožencu. Zakaj nikoli si ne more misliti, da bi bil resni in pošteni von Reding držal roko tako lahkomiselnemu ljubavnemu početju. Zatorej vzdržuje obtožbo v vseh točkah ter prosi sodni zbor, da obtoženca proglasi za krivega ter ga obsodi na degradacijo. Daljnje kazni, prosi, da se mu odpuste z ozirom na njegovo dosedanje brezmadežno življenje in zlasti z ozirom njegovo hrabrost, ki jo je pri mnogih priložnostih pokazal.

Polkovnik d'Affry me je vprašal, če imam še kaj pripomniti. Hotel sem še nekaj reči; a dušilo me je v grlu, in čutil sem, da brez ihtenja ne spravim besede iz sebe. Tega me je bilo sram, in tedaj sem samo zmajal z glavo ter se pustil odvesti.

Trajalo je precej časa, da so me zopet peljali v dvorano. Že pri vstopu sem bral z obrazov, da sem obsojen. Skoro vsi so mirno zrli predse, zlasti major von Bachmann, ki me je med obravnavo ves čas bodrilno gledal. Na polkovnikov migljaj je vstal veliki sodnik ter mi povedal, da so me sodniki spoznali krivega premišljene ponaredbe menice ter me obsodili na degradacijo. Druge kazni so mi milostno odpuščene.

(Dalje prih.)

8,000 AKROV FARMSKE ZEMLJE.

Nad 8,000 akrov rodovitne farmske zemlje lastujejo Slovenci na Willardu in okolici, v državi Wisconsin. To je največja slovenska farmska naselbina v Ameriki. Naselbina ima svoje šole, pošto, postajo, trgovini, faro s cerkvijo itd.; še to pomlad dobi svojo zadružno sirarno. Vodstvo občine je v slovenskih rokah. Kaj sličnega se rojakom nikjer drugje ne nudi. Lep vspeh starih naseljencev Vam zagotavlja Vaš vspeh. Še veliko zemlje na prodaj. Cena je tudi letos samo $18.00 aker; zakaj bi potem plačevali več za zemljo na slabšem kraju? Plačilni pogoji po Vaši volji. Vsa nadaljnja pojasnila daje

LEO ZAKRAJŠEK,

državni naselniški zastopnik za Wisconsin, naselniški zastopnik za "Soo Line" železnico ter za Fairchild North eastern železnico in upravitelj

ADRIA COLONIZATION CO.

124 — 5th Street, Milwaukee, Wis.

Stare dopisnike opozarjamo na naš novi naslov. Adv. 47t4

Chicago Phone 3556

JOS. KUHAR

MESNICA in GROCERIJA

SE PRIPOROČAM.

120 Moen Ave.

Rockdale, Illinois.

The Globe Mutual Life Insurance Association

OF CHICAGO, ILLINOIS

Zavaruje deco od 1. dneva naprej, in odrasle do 65. leta. To je znana, stara in zanesljiva zavarovalna družba. Izplača smrtnino tekom 4. ur po naznanilu smrti. Izplača gotov denar za policy po preteku 5. let zavarovanja, med tem ko vse druge zav. družbe še le po 10. letih.

Izplačamo za neozdravljive bolezni in poškodbe, česar ne stori nobena druga kompanija.

Druge kompanije v mestu so že imele sitnosti v slučajih smrti, ker niso hotele izplačati, a Globe pa ni imela nikdar sitnosti radi posmrtnine.

Zastopnika:

N. E. CAGWIN,
J. W. PLANINC,

Ad. 1t 504 Bluff St., Joliet.

JOHN STEFANICH

N. W. Phone 348

:.:Slovenska Gostilna:::

vino domače in importirano, fino žganje in diseče smodke.

915 N. Scott St., Joliet, Ill.

Nova slovenska naselbina

V WISCONSINU, PRVI POLJEDELSKI DRŽAVI AMERIŠKE UNIJE.

Med vsemi državami prostrane republike zavzema Wisconsin najodličnejše mesto, kar se tiče poljedelstva, živinoreje in sadjereje. V nobeni drugi državi ne živi farmar v tako ugodnih razmerah, kot ravno v tej napredni državi, katera tudi v marsičem drugem nadkriljuje ostale svoje sosestre. Wisconsin je država, katera po svojem zdravem podnebju, po svojih čistih, hladnih vodah, po svojih krasnih jezerih, po svojih bogatih loviščih itd., najbolj prija našim ljudem. Zato pa je tudi v državi Wisconsin toliko slovenskih farmarskih naselbin, kot v nobeni drugi državi Unije. Ljudje se trumoma naseljujejo na farme, ker vedo, da je le NA FARMAH njih bodočnost in ker jih razuntega k temu takorekoč silijo že skoro neznosne delavske razmere po mestih (splošna draginja, vedna nevarnost brezposelnosti, slabe plače, naporno in nezdravo delo po smrdljivih tovarnah itd.)

Kar je bilo DOBRE farmarske zemlje, dostopne doslej Slovencem, se je vsled kričeče judovske reklame od strani raznih slovenskih zemljiških agentov večinoma že vsa razprodala, tako da je sedaj to, kar še ponujajo zemlja le bolj dvomljive kakovosti in manjše vrednosti.

Wisconsin pa je obsežna dežela in še daleč ne tako obljudena in naseljena, kakor bi po svojih naravnih prednostih pred drugimi državami lahko bila. V Wisconsinu se še dobi DOBRA ZEMLJA; vendar Slovencem doslej ni bila na ponudbo, pač pa drugim Slovanom, v prvi vrsti podjetnim Čehom, ki so priznano najboljši poljedelci med vsemi Slovani. Kjer se naseli razboriti Čeh, je to že samoobsebi zadosten dokaz, da zemlja tam NI SLABA! —

Podpisani naselbinski družbi se je po dolgem prizadevanju posrečilo, da je dobila edino zastopništvo v svrho razprodaje te izvrstne farmarske zemlje med Slovence.

Ne bomo hvalili naše zemlje, kakor hvalijo svojo na vse pretege razni slovenski špekulantni agentje; — kajti stojimo na stališču, da se vsaka dobra stvar sama hvali, — pač pa Vam priporočamo le, da nam pišete še danes po natančen slovenski bogato ilustrovani popis zemlje z dotičnim zemljevidom, ki ga na zahtevo pošljemo vsakemu brezplačno. V tem popisu najdete vse, kar želite zvedeti o zemlji, ki jo hočete kupiti.

Pišite nam še danes in mi Vam drage volje damo vsa potrebna pojasnila o tej novi slovenski naselbini.

Slovenska Naselbinska Družba

198 FIRST AVENUE,

MILWAUKEE :: WISCONSIN.

Chicago Phone 2524.

John R. Herath

40-41 Young Bldg., Jefferson Street

JOLIET, ILL.

PRODAJA ZEMLJIŠČA
ZAVARUJE PROTI POŽARU
POSOJUJE DENAR

Slovencem in Hrvatom se priporoča.

MALI OGLASI.

Kdor kaj išče za vsakokratno priobčenje po 25c.

Za zahvale, naznanila in drugo po 2 centa od vsake besede

PRODAM LESENO HIŠO S 5. SOBAMI, veliko kletjo, šende in drugo, nahajajočo se na 1105 N. Bluff St., Joliet, Ill., Frank Terlep, cena $1400. 52t4

NAPRODAJ DVE POOL IN ENA Billiard mizi in vsa oprava, ter licenca za 1914. Več pove D. N. Collum, 408 W. Jefferson St., Joliet, Ill.

Chi. Phone: Office 658, Res. 3704

Uradne ure:
9—12 a. m. 1—5 and 7—8 p. m.
Ob nedeljah od 10. do 12.

Dr. S. Gasparovich

Dentist :: Zobozdravnik

Joliet National Bank Building
4th Floor, Room 405.

JOLIET, :-: ILLINOIS.

Chi. tel. 3399. N. W. tel. 1257.

Louis Wise

200 Jackson St. JOLIET, ILL.

gostilničar

VINO, ŽGANJE IN SMODKE.

Sobe v najem in Lunch Room.

POZOR, ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše meso po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici

J. & A. Pasdertz

se dobijo najboljše sveže in prekajene klobase in najokusnejše meso. Vse po najnižji ceni. Pridite torej in poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba je naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati nas v našej mesnici in groceriji na vogalu Broadway and Granite Streets.

Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1113.

ZA
PISMENI PAPIR,
KUVERTE,
NAKAZNICE,
BOLNIŠKE LISTE
IN PRAVILA

v slovenskem in angleškem jeziku, ter vse vrste tiskovine, oglase in knjige pišite na največjo slovensko u n i j s k o tiskarno v Ameriki:

Amerikanski Slovenec

JOLIET, :: ILLINOIS.

DELO JAMČIMO.

Naročite zaboj steklenic

novega piva, ki se imenuje

EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405. S. Bluff St., Joliet, Ill.